

EESTI KESKKONNAJUHTIMISE ASSOTSIATSIOON

TEABELEHT

3

Eesti Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsiooni teabeleht ilmub kolm korda aastas ning on mõeldud assotsiatsiooni liikmete ja laiemale üldsuse teavitamiseks EKJA tegevusest ja keskkonnanjuhtimisest.

SISUKORD

Lk 2–5

ARTIKLID

- Valdur Lahtvee. Euroopa Liidu energiamaksud tagavad Eestile jätkusuutliku majanduse
- Andres Ideon. EMAS projekt Eestis
- Leelo M. Umbsaar. Euroopa lilleke on kasvama pandud
- Sirje Siim. Iru Elektri jaam sai ISO 14001 sertifikaadi
- Heinz Werner Engel, Harri Moora. EMAS väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele: 10 inimest, 10 päeva, 10 lehekülge

STATISTIKA

Lk 5

TRÜKISED

- Keskkonnanjuhtimissüsteemi käsiraamat (vene keeles), SEI-Tallinn
- Samm-sammult EMAS-i registreerimiseni, INEM, SEI-Tallinn

Lk 6

- Mis tehtud, mis teoksil

KONTAKTID:

Eesti Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsioon
Pk 160, 10502 Tallinn
Tel: +372 627 6100
Faks: +372 627 6101
E-post: ekja@ekja.ee
www.ekja.ee

Tere taas, EKJA liikmed ja keskkonnanjuhtimishuvilised!

*Valdur Lahtvee
23. märtsi
keskkonnanjuhtimisseminaril*

Vihmane suvi on saatnud meid sügisesse. Nii nagu lastele kooliaasta, hakkab ka EKJA-l taas pihta aktiivsem tegevusperiood. Aeg on käes vaadata, mis on poole aasta jooksul juhtunud ning mis ootab meid ees sügisel.

Kevadel viidi läbi mitmeid huvitavaid koolitusi ja seminare. Ehitusettevõtetele tutvustati ehitustegevusega seotud keskkonnanõudeid ja õigusakte ning ehitusettevõtte keskkonnategevuse hindamise ja parandamise meetodeid (ökokaardistamine, ehitusmõõdik ehitiste keskkonnasõbralikkuse hindamiseks). Meeldivalt osalejaterohke oli ökokaardistamise koolitus. Uudse ja lihtsa keskkonnanjuhtimisvahendina annab ökokaardistamine pildi ettevõtte keskkonnategevusest ning aitab rakendada lihtsat keskkonnanjuhtimissüsteemi. Koolituse teises osas anti ülevaate kodutöödest. Seal osales ka ökokaardistamise looja Heinz Werner Engel, kes jäi eriliimeliste ökokaartidega väga rahule. Samal päeval toimus rahvusraamatukogus keskkonnanjuhtimisseminar, kus teiste

esinejate seas tegid ettekanded ka Heinz Werner Engel, Gergely Toth Ungari Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsioonist ning Raul Jürgenson BVQI-st. Viimane tõi oma ettekandes esile (sertifitseerija seisukohalt vaadatuna) põhilisi vigu, mida ettevõtjad teevad keskkonnanjuhtimissüsteemi juurutades.

Kevadsuvel täitis EKJA aktiivselt üht oma põhikirjalist eesmärki – osales õigusaktide väljatöötamisel. Ettepanekuid on tehtud välisõhukaitse ja riigihangete muutmise seaduse eelnõu ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanjuhtimissüsteemi seaduse eelnõu kohta. Viimati nimetatu oli ka ühe EKJA korralise seminari teema, kus eelnõust andsid ülevaate keskkonnaministeriumi esindajad. Tuleb rõõmuga märkida, et EKJA ettepanekuid on uues seaduses tõsiselt arvesse võetud.

Kolmas teabeleht käsitleb Euroopa Liidu energiamaksu temaatikat. Teabelehes tutvustatakse kahte olulist Eestis läbiviidavat keskkonnanjuhtimisega seotud projekti. Koostöös hollandlastega rakendatakse Euroopa Liidu keskkonnanjuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi (EMAS) ning Belgia ja Taani ekspertide toel valmistatakse kasutusele võtma Euroopa Liidu ökomärgis. Teabelehes kirjeldatud Iru Elektri jaamade ISO 14001 sertifitseerimine toimus napilt enne seda, kui Eesti ettevõtted võivad tähistada sajanda ISO 14001 sertifikaadi saamist.

Augustiks 2004 on EKJA liikmete arv kasvanud 40-ni.

Ärge unustage külastada EKJA kodulehte www.ekja.ee. Sealt leiate pidevalt uuenevat teavet EKJA tegemiste ja laiemalt keskkonnanjuhtimise kohta!

Valdur Lahtvee
EKJA juhatuses esimees

EUROOPA LIIDU ENERGIAMAKSUD TAGAVAD EESTILE JÄTKU-SUUTLIKU MAJANDUSE

Valdur Lahtvee, EKJA juhatuse esimees

Suured energiatootjad on saastetasude ja eriti CO₂ heitetasu maksjatena täna suurimad riigi ja omavalitsuste keskkonnainvesteeringute rahastajad, samas jäetakse energiatootjad oma keskkonnaprobleemidega üksi ja nende keskkonnaprojektid riigipoolse toeta.

Saaste- ja ressursitasudena riigieelarvesse laekuva raha jagab riik igal aastal Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) nõukogu kaudu erinevate keskkonnaprojektide toetuseks. KIK-i eelarve oli 2002. aastal ligi 300 miljonit ja nii 2003. a kui ka 2004. a ligi 400 miljonit krooni. Omavalitsuste arvele otse laekuvad loodusvarade kasutamise tasud kuluvad kohalike prioriteetide rahastamiseks.

Põlevkivist elektri tootmine on Eestis suurim saastaja ning riik on aastakümneid peamiselt energiasektorist korjatud keskkonnatasude arvelt subsideerinud vee- ja jäätmeettevõtjaid. Samas peavad energiaettevõtted tegema ja teevad suuri investeeringuid keskkonnanõuetega vastavuse saavutamiseks ja tootmise negatiivse keskkonnamõju vähendamiseks.

Ainuüksi Eesti Energia kontserni ettevõtted maksavad keskkonnatasudena umbes kolmandiku KIK-i kaudu jaotatud rahast, kuid keskkonnaseisundi parendamiseks laekuvaid vahendeid suunatakse energiasektorisse tagasi minimaalselt.

Käesoleva aasta esimeses otsustusvoorus toetas KIK-i nõukogu 518 projekti 230,8 mln krooniga. Mahukamad valdkonnad olid:

- veekaitseprogramm (56 projektile 88,8 mln kr),
- jäätmekäitlusprogramm (62 projektile 54,4 mln kr)
- looduskaitseprogramm (120 projektile 16,3 mln kr).

Keskkonnaministeeriumi välisõhu kaitse programmi – teoreetiliselt saaksid sealt raha taotleda energiaettevõtted oma keskkonnaprojektide rahastamiseks – KIK-i nõukogu poolt

rahuldatud taotluste maht oli vaid 9,351 mln kr ehk 4% toetuste kogumahust ja energiaettevõtete esitatud taotlustest rahuldati vaid kaks kogumahuga 3,18 mln kr, seega tuli 2004. aasta esimesel poolel vaid häbematult väike – 1,4% – KIK eraldistest tagasi energiasektorisse.

Vaidlemata vastu vajadusele keskkonnavaldkondi riigi poolt enam rahastada, ei saa ma aru neist otsustajatest, kes Eesti riikliku keskkonnanstrateegia prioriteetide reas vee- ja jäätme-sektorist eespool seisvale energeetika negatiivse keskkonnamõju vähendamisele (KIK-i välisõhukaitse programmile) ikka ja jälle vee peale tõmbavad.

Sellest, et elektritarbija veetarbijate heaks tehtava niimoodi kinni maksab, ei saa vist aru ei riigi toetusega keskkonnaprogrammide koostajad ega KIK-i nõukogu liikmed, rääkimata tarbijast endast.

Euroopa Liidu liikmesriikides ja enamikus OECD maades kehtivad teistsugused energiamaksustamise põhimõtted. Nii on kombeks maksustada mitte üksikuid suuri ettevõtteid – nii nagu praegu Eestis maksustatakse CO₂ heitetasuga vaid suuri ettevõtteid, mille põletusseadmete nimisoojusvõimsus on kokku üle 50 MW – vaid energiamaksu peavad maksma ühtemoodi kõik – fossiilkütuste või neist kütustest toodetud elektri tarbijad.

Sellega tagatakse võrdne kohtlemine kõikidele ettevõtetele ja tarbijatele ning neil kõigil tekib ühtemoodi motivatsioon tõsta energiakasutuse efektiivsust. Kogutud maksuraha suunatakse enamasti proportsionaalselt tagasi nii energiatootmise keskkonnamõju vähendamiseks kui ka energiatootmise ja -kasutamise efektiivsuse tõstmiseks.

Eesti peab oma maksusüsteemi viima vastavusse EL-i energiamaksustamise direktiiviga. Selle nõuete rakendamise osas läbirääkimised alles käivad. Sisuliselt tähendaks direktiivis toodu rakendamine kõikidele kasutatavatele

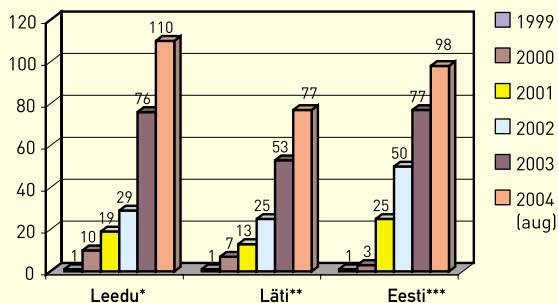
kütustele või neist toodetud elektrile, vastavalt kas kütuste kasutamisest või neist elektri tootmisel tekkivate süsinikuheitmete suhtarvu järgi diferentseeritud aktsiisimaksu kehtestamist. Erandeid lubatakse teha energiamahukatele tootmisharudele ja maksu võib mitte rakendada taastuvatele kütustele.

Et viia Eesti energiasektor vastavusse EL-i keskkonnanõuetega, tuleb energeetikaettevõtelt kogutavad keskkonnamaksud suunata proportsionaalselt energiasektorisse tagasi. Seega tuleks ka kavandatavast energiatoodete aktsiisimaksust laekuvad vahendid vähemalt pooles ulatuses taasinvesteerida elektritootmise negatiivse keskkonnamõju vähendamise ja energiasäästumeetmete toetamisse. Osa kavandatavast aktsiisist laekunud vahendeid oleks mõistlik suunata KIK-i eelarvesse ja osa sihtotstarbeliselt energiasektorile selle tarbeks kas majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi haldusalasse loodava energiatõhususe ja taastuvenergeetika toetamise sihtasutuse kaudu.

Osa laekunud energiaaktsiisist tuleb kasutada toimetulekutoetuste maksmiseks neile sihtrühmadele, kelle elatustaset aktsiisi kehtestamisega kaasnev sooja ja elektrihinna tõus oluliselt halvendab. Et äsja KIK-i programmide muutmise käigus loodud keskkonnakorralduse programmi osakaal teiste programmidega võrreldes ja sealtkaudu energeetikavaldkonna keskkonnaprojektide rahastamine oleks tasakaalus energiasectori panusega KIK-i eelarvesse, tuleb KIK-i reeglistikku ja programmide mahtusid muuta.

Milliseks kujuneb Eesti energiamaksude tase ja struktuur EL-i täisliikmena, ei ole hetkel veel teada. Täna kehtib suurtele (üle 50 MW soojusliku võimsusega) põletusseadmetele ehk elektrijaamadele ja katlamajadele saastetasu CO₂ heitmetele määraga 7,5 kr/tonn, Saastetasu seaduse praegu kehtiva redaktsiooni järgi tõuseb CO₂ heitetasu määr alates 1. jaanuarist 2005 tasemele 11,3 kr/tonn.

Keskkonnaministeerium, rahandusministeerium ning majandus- ja kommunikatsiooniministeerium on sarnaselt Euroopa Liidus rakendatava süsteemiga ette valmistamas saasteta-

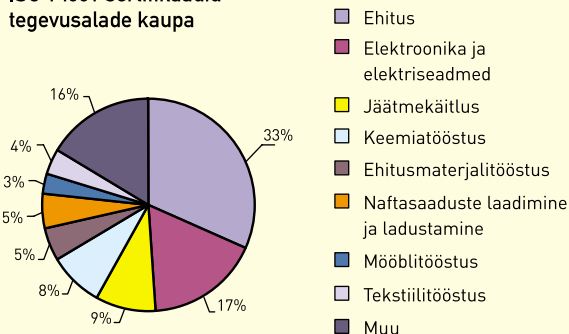
ISO 14001 juurutanud ettevõtete arv Balti riikides (1999–2004 august)

* Leedu Standardinõukogu: www.lsd.lt

** Läti Kvaliteediühing: www.lka.lv

*** Eesti Kvaliteediühing: www.eaq.ee

ISO 14001 sertifikaadid tegevusalade kaupa

Eesti Kvaliteediühingu kodulehe www.eaq.ee andmetel, august 2004

su asendamist fossiilkütuste kasutamise ja fossiilkütustest toodetud elektri tarbimise aktsiimmaksuga, mis on diferentseeritud vastavalt kütuse süsinikuheite suurusele. Kuna EL-i direktiivis toodud maksude miinimummäärad on enam-vähem samal tasemel põlevkivienergeetikale pandud keskkonnatasude tasemega, sõltub tulevase süsinikupõhise maksumäär ja selle mõju majandusele eelkõige siseriiklikest prioriteetidest ja otsustajatest. Oluliselt mõjutab tulevast aktsiimimäärat ka tarbijate võime kaasnevat hinnatõusu kanda.

Rohkem teavet keskkonnamaksudest võib saada Eesti Maksumaksjate Liidu ajakirjast Maksumaksja (juuli/august 2004), mis sisaldab pikemat versiooni Valdur Lahtvee artiklist ning artikleid Olavi Tammemäelt (KKM abiminister), Rait Kaarmalt (Eest Maksumaksjate Liit), Jaan Apsilt (Balti Keskkonnanfoorum), Tiit Kallastelt (Säästva Eesti Instituut) jt.

KESKKONNAJUHTIMIS- JA -AUDITEERIMISSÜSTEEMI (EMAS) JUURUTAMINE EESTIS

Toomas Ideon, AS Maves, projektijuht

2004. aasta sügisel jätkub Hollandi Majandusministeeriumi poolt rahastatud projekt Keskkonnujuhtimis- ja -auditeerimise süsteemi (EMAS) juurutamine Eestis.

EÜ määruse nr 761/2001 kohaselt peab igal Euroopa Liidu liikmesriigil olema süsteem organisatsioonide registreerimiseks, k.a pädeva asutuse loomine ja teotsemine. Samuti tuleb liikmesriikidel kindlustada, et toimib töendajate akrediteerimine. Neid ülesandeid hakkavad täitma vastavalt Eesti Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskus ja Eesti Akrediteerimiskeskus.

Projekt abistab nimetatud asutusi organisatsioonilistes küsimustes, tööprotseduuride ja -juhendite koostamisel, samuti annab vastava koolituse. Kavas on ka kolme organisatsiooni ettevalmistamine EMAS-i kohaseks registreerimiseks.

Projekt, mis kestab 2005. a lõpuni, haarab laialdasemat keskkonnujuhtimissüsteemi koolitust ettevõtetele ja omavalitsustele.

Projekti käigus luuakse EMAS-i koduleht (www.envir.ee/emas), mis sisaldab teavet keskkonnujuhtimissüsteemide (EMAS, ISO 14001), aga ka ökomärgise kohta ning annab juhiseid EMAS-i rakendamiseks.

Projekti teostaja on Tauw BV (Holland) ja kohalikuks konsultandiks on AS Maves.

Lisateave:
Toomas Ideon
AS Maves
toomas@maves.ee

Tabel 1. Eesti Energia Kontserni ettevõtete ressursi ja saastetasud (mln kr)

Ettevõtte / Aasta	1997*	1998*	1999	2000	2001	2002	2003
AS Narva Elektriijaamad	17,326	30,121	65,737	124,6	175	198,687	241,35
Iru EJ	0,154	0,183	2,096	2,257	3,461	3,373	3,262
AS K-J Soojus	?	?	3,225	2,837	3,676	6,015	5,442
AS Eesti Põlevkivi	?	?	71,02	75,7	79,1	82,4	63,20
Kokku	17,48	30,304	142,078	205,394	261,237	290,475	313,254

* 1997 ja 1998 on toodud ainult õhkuheitetasud

Tabel 2. Eesti suuremad õhusaastetasu maksjad ettevõtted 2000. ja 2001. aastal (kr)

Ettevõtte / Aasta	2000	2001	Muutus %
Eesti Elektriijaam	37 733 484	53 778 445	42,5
Balti Elektriijaam	18 542 356	26 665 466	43,8
AS Kohtla-Järve Soojus	2 692 445	3 568 817	32,5
AS Iru EJ	2 259 182	2 070 266	-8,4
Viru Energia AS	1 246 922	1 849 351	48,3
AS Ökosil	1 131 059	1 911 957	69,0
AS Tallinna Soojus	1 022 868	1 565 774	53,1
Kiviõli Keemiatööstuse OÜ	750 728	1 321 570	76,0
AS Kunda Nordic Tsement	300 285	209 503	-30,2
Viru Keemia Grupp AS	165 634	189 696	14,5
AS Anne Soojus + Tartu Keskkattlamaja	187 184	222 426	18,8
AS Pakterminal	134 841	456 912	238,9
Tootsi Turvas AS	123 685	97 537	-21,1
Optiroc AS	112 385	41 762	-62,8
Pärnu Soojus AS	105 441	137 316	30,2
Viisnurk AS	68 651	102 390	49,1
AS Termoil	61 030	83 661	37,1
AS Haapsalu Soojus	51 492	43 479	-15,6

Tabel 3. Euroopa riikides rakendatud CO₂ maksude määrad

Riik	Maksumäär EUR/CO ₂ tonn	Maksubaas / vabastused	Ligikaudne tulu (% kogu valitsuse tuludest)	CO ₂ heite vähenemine baasaastaga (1990) võrreldes
Inglismaa	7,4 kivisüsi, 5,1 kergkütteõli	Transpordisektor ja kodumaja-pidamine IPCC tööstused maksavad vaid 20%	0,3	2,4%
Taani	16	Tööstus maksab 50%, kütustel on erinevad määrad	1,0	8%
Rootsi	57	Tööstus maksab 50% ja muud vabastused	2,0	10%
Saksamaa	10	Tööstus maksab 60%, muud piirangud maksimisel	3,6	Andmed puuduvad
Norra	Kuni 38	Nafta transport ja söetööstus vabastatud	0,8	3,4%
Soome	17	50% vabastus maagaasi puhul	1,2	Andmed puuduvad
Holland	2,8	Mitte-energia-tooted, mere- ja õhutransport	0,44	Andmed puuduvad
Sloveenia	15	Kehtib vaid vedelkütustele	Puudub	Puudub

EUROOPA LILLEKE ON KASVAMA PANDUD

*Leelo M. Umbaar,
KvaliteediKeskuse juhataja*

Illusa nimega ökomärgist Euroopa Lilleke on alates 1. maist võimalik taotleda ka Eesti toodetele ühisturul pakkumiseks. Ühenduse ökomärgis (inglise keeles *community eco-label*) on 1. astme tunnustus parimast seosest tootlikkuse, kvaliteedi ja keskkonnamärgistatavuse vahel terve toote/teenuse olemusringi vältel.

Tutvustame, kuidas keskkonnaministerium kui märgise väljaandja selleks valmistub ning millised on valdkondlikud arengueesmärgid.

Õiguslik taust

Esimene tõsisem katse üleeuroopalist ökomärgist juurutada tehti EMÜ määrusega nr 880/92, mis väljendas liikmesriikide huvi propageerida tarbijatele väikseima keskkonnamõjuga toodete eelistamist.

Kuna tootjate huvi jäi tagasihoidlikuks, vaadati kehtinud põhimõtteid üle ja võeti vastu uus määrus nr 1980/2000. See sätestab täpsemalt ökomärgise väljaandmise toimingud ja väärtustab laialdast konsultatiivprotsessi, et soodustada märgisega toodete turunõudlust.

Tänu määruse otsekohaldavusele hakkab Eesti õigus sellele üksnes viitama. Ettevalmistamisel on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus, mis kinnitab keskkonnaministeriumi edasivõltamisõigusega pädevaks asutuseks ning vastutajaks skeemi edukal rakendamisel.

Süsteemne algus

Veebruaris algatas keskkonnaministerium projekti Euroopa Liidu liikmesriikide ökomärgistamisalase kogemuse kasutamiseks. Projektipartnerid AGRIFOR Consult (Belgia), COWI (Taani) ja KvaliteediKeskus keskenduvad peamiselt kolmele olulisele aspektile: pädeva asutuse arendamine, tootjate kaasamine ja tarbijate teadlikkuse tõstmine.

18. mail toimunud esimesel huvipoolte seminaril tutvustati märgise andmise põhimõtteid, olulisi tootegruppe ja senist rakenduskogemust. Rohke osavõtt ja meedia-

kajastus näitas kõrget huvi teema vastu. Ühise laua taga arutlesid ettevõtjad, järelevalvajad ja keskkonnaorganisatsioonid, kuidas nõudluse tekitamiseks ja tarbijateadlikkuse kasvatamiseks kõige paremini koostööd teha.

Arengueesmärgid

Vajalik on üles ehitada pädev asutus, mis on pidevalt arenev, turuolukorraga kursis ja omal alal kompetentne. Eestis hakkab dualne juhtimine kaasama keskkonnaministeriumi strateegilisel ning Keskkonnaministeriumi Info- ja Tehnokeskuse taktikalisel tasandil.

Koostamisel on olulisemate tegevuste juhendid, lähiaastate töö-, koolitus- ja marketingiplaanid, ekspertide ja laborite referentsnimekirjad, huvipoolte kaasamisfoorumite tegevuspõhimõtted.

Koostöö ettevõtjatega

Iga märgis on tootjatele huvipakkuv senikaua, kuni on sellele vastavaid tooteid-teenuseid ja väärtustatakse nende eelistamist. Aastal 2005 on plaanis keskenduda tekstiili-, paber- ja kodukeemiatoodetele, aastal 2006 mööblile, lakkidele-värvidele ja ökoturismile. Majutus-teenuste valdkonnas on Euroopa Lilleke heaks edasiarenduseks EAS Turismiarenduskeskuse väljaantavatele märgisele Roheline Võti (<http://visitestonia.com/green/>) ja Eesti Ökoturismi Ühenduse koordineeritavale märgisele Ehtne ja huvitav Eesti (EHE, <http://www.ecotourism.ee/ehe/index.html>), pakkudes võimalust edasiliikumiseks Euroopa kontekstis.

Otsime huvitatud pilootettevõtteid eespool nimetatud tootegruppide lõikes, et esimesed märgised üheskoos praktikasse jõuaksid. Edasine sõltub juba huvipoolte koostööst kogu protsessitsükli vältel, et võimalikult efektiivselt kaasata investeeingu-, ekspordi- ja nõustamis- toetusi keskkonnamõju ning konkurentsi- võime tõstmiseks.

Lisateave projekti kohta:

Leelo M. Umbaar, KvaliteediKeskus
leelo.umbaar@quality.ee
või **Irma Pakkonen, KKM**
irma.pakkonen@ekm.envir.ee
Lisateave Euroopa Liidu ökomärgise kodulehelt:
http://europa.eu.int/comm/environment/ecolabel/index_en.htm

IRU ELEKTRIJAM SAI ISO 14001 SERTIFIKAADI

*Sirje Siim, Eesti Energia AS,
keskkonnakaitse spetsialist*

30. juunil 2004 väljastas AS Metroser Iru Elektriijaamale keskkonnajuhtimissüsteemi ISO 14001 sertifikaadi, mis hõlmab elektri ja soojuste koostootmist. Sertifikaat kehtib kolm aastat, mille jooksul sertifitseerimisfirma teostab järelevalvet Iru EJ keskkonnamõju tegevuse üle.

ISO 14001 standardile vastava keskkonnajuhtimissüsteemi (KKJS) juurutamine Eesti Energia AS-is algas 2002. aasta aprillis. Iru Elektriijaam oli plaanis võtta süsteem kasutusele ja sertifitseerida hiljemalt 2004. aasta lõpuks. Tegelik töö Iru EJ KKJS juurutamisel algas 2003. aasta juulis, kui elektriijaama tehnikaosakonda asus keskkonnakaitse peaspetsialisti ametikohale Kai Peet. KKJS juurutamist koordineeris ja vajalikke

koolitusi korraldas Eesti Energia keskkonnakaitse peaspetsialist Reigo Lehtla.

Iru Elektriijaam ehitati aastatel 1975–1982, et varustada Tallinna soojus- ja elektrienergia. Elektriijaama paigaldatud elektriline võimsus on 190 MW ja soojuslik võimsus 825 MW. Iru EJ võib töötada nii vedel- kui ka gaaskütusel. Elektriijaama soojus- ja elektrienergia koostootmise seadmed on suhteliselt heas seisus. 1999. aastal ühendati Iru EJ ja Lasnamäe soojustrassid Tallinna kesklinna soojustrassidega, mis võimaldas suurendada soojusenergia toodangut pea kolmandiku võrra ning kasutada ära olemasolevad vabad tootmisreservid. Iru EJ on Eesti suurim soojusenergia tootja ja alates 1999. aastast töötab elektriijaam ainult maagaasil. Reservkütuseks on masuut.

KKJS juurutamise käigus said elektriijaama juhtkond ja spetsialistid keskkonnarollid, -vastutused ning -kohustused. Samuti määratleti olulised keskkonnamõjuaspektid.

Töötati välja ja kehtestati mitmeid Iru EJ-le vajalikke protseduure, näiteks:

- Iru EJ keskkonnamõjuaspektide hindamise ja keskkonnategevuskavade koostamise protseduur
- KKJS auditeerimist korraldavad protseduur
- Iru EJ töötajate keskkonnamõju teadmiste ja koolitusvajaduse hindamise protseduur
- Iru EJ keskkonnajuhtimissüsteemi mittevastavuse ning korrigeeriva ja ennetava tegevuse protseduur
- Iru EJ keskkonnamõjuaspektide andmebaasi ajakohastamise ja õigusaktide järgimise protseduur
- Iru EJ KKJS ISO 14001 standardi nõuetele vastavuse juhtkonnapoolse ülevaate protseduur
- Iru EJ seirete teostamise protseduur

ISO 14001 standardile vastava keskkonnajuhtimissüsteemi juurutamine Iru Elektriijaamas eeldab selle süsteemi kasutamist ja arendamist elektriijaama igapäevatoos ning partnerite puhul (muude võrdsete tingimuste korral) sertifitseeritud keskkonnajuhtimissüsteemi omavate allhankijate ning tarnijate eelistamist.

Elektri ja soojuste tootmine on kompleksloa tegevusvaldkonnad. Vastavalt Eesti kompleksloaga käitiste nimekirjale on Iru EJ taotluse esitamise tähtaeg 1. jaanuar 2005. Keskkonnajuhtimissüsteemi juurutamine oli kasulik eeltöö kompleksloa taotluse koostamisele, millega on elektriijaamas juba algust tehtud.

Alates Euroopa Liiduga liitumisest tekkis Eesti ettevõtjatel ja asutustel võimalus rakendada Euroopa Liidu keskkonnajuhtimise ja -auditeerimise süsteem (EMAS). EMAS on üldjoontes sarnane ISO 14001-ga sätestades lisanõudmisi keskkonnategevuse tulemuslikkusele ning sellest avalikkuse, huvirühmade ja ametivõimude teavitamisele. 2004. aasta alguses algatas keskkonnaministerium kaheaastase projekti koostöös Hollandiga selle süsteemi juurutamiseks Eestis. Projekti raames viiakse ellu pilootprojekt, mille käigus juurutatakse EMAS ka Iru Elektriijaamas.

**EMAS VÄIKE- JA KESKMISE SUURUSEGA ETTEVÖTETELE:
10 INIMEST, 10 PÄEVA, 10 LEHEKÜLGE**

Heinz Werner Engel, Ecoconceil, Belgia
Harri Moora, SEI-Tallinn,
programmijuht

Väike- ja keskmise suurusega ettevõtted (SME-d) mängivad Euroopa majanduses olulist rolli. Üle 53% töajõust (u 80 mln inimest) töötavad SME-des ning annavad üle poole Euroopa käibest. Seetõttu on oluline pöörata keskkonnanägemuste puhul tähelepanu just SME-dele ning leida soodsaid ja lihtsaid meetodeid nende keskkonnategevuse parandamiseks. Üks selline vahend on ökokaardistamine.

Ökokaardistamine on visuaalne ja lihtsalt kasutatav keskkonnajuhtimisvahend, mis aitab ettevõttel välja selgitada oma tegevustest, toodetest ja teenustest tulenevaid keskkonnaprobleeme ja -mõjusid. Ökokaardistamist kasutavad Euroopas ja kogu maailmas paljud huvirühmad, nt ametiühingud, keskkonnakon-sultandid (EMAS-i või ISO 14001 standardi nõuete rakendamiseks SME-des) ja tuhanded SME-d. Ökokaardistamise uus versioon – EMAS Easy – võimaldab ettevõttel lihtsalt ja vähese dokumentatsiooniga juurutada ka standardiseeritud keskkonnajuhtimissüsteemide (ISO 14001, EMAS) nõuetele vastav juhtimissüsteem.

Belgia keskkvalituse rahastatava programmi "Ressursid" (Resources) raames julgustati SME-sid ühiskoos töötama ISO 14001/EMAS-i nõuetele vastava keskkonnajuhtimissüsteemi juurutamise suunas jäätmekäitluse valdkonnas. Projekti tulemusena sertifitseeriti 2003. aasta detsembris Belgias kaks ettevõtet, kes toetusid keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamisel ökokaardistamise uuele versioonile. Uus lähenemine annab ettevõtetele võimaluse oma keskkonnajuhtimissüsteemi dokumenteerimiseks 10 leheküljel, kusjuures EMAS-i kohane keskkonnanaruanne mahub ainult kahele lehele. Tavaliselt sisaldab ettevõtete keskkonnanaruanne kuni 50 lehekülge.

Euroopa Komisjon on algatamas projekti, mille käigus tutvustatakse ökokaardistamise uut versiooni – EMAS Easy – viies uues liikmesriigis: Eestis, Lätis, Leedus, Ungaris ja Poolas. Projekti käigus juurutatakse igas nimetatud riigis kuni kümnes ettevõttes EMAS-i nõuetele vastav keskkonnajuhtimissüsteem kasutades ökokaardistamise uut versiooni. Kõigil ettevõtetal, kellel on huvi nimetatud projektis osaleda, palume ühendust võtta EKJA-ga (ekja@ekja.ee).

Rahvusvaheline Keskkonnajuhtimise Organisatsioon (INEM) on koostöös Euroopa Komisjoniga koostanud abivahendi EMAS-i juurutamiseks väikeettevõtetes (EMAS toolkit for small organisations). Nimetatud vahend on mõeldud just SME-dele ning on kättesaadav INEM-i ja Euroopa Liidu EMAS-i kodulehel:

http://www.inem.org/new_toolkit/com m/environment/emas/toolkit/index.htm

TRÜKISED

Keskkonnajuhtimissüsteemi käsiraamat (vene keeles)

Kordstruktuurina on ilmunud venekeelne Keskkonnajuhtimissüsteemi käsiraamat.

Käsiraamat sisaldab kõiki keskkonnajuhtimissüsteemi (KKJS) rakendamise etappe, alates esmastest keskkonnaväljaatusest ning

lõpetades süsteemi valmisoleku hindamisega (auditeerimine) ja sertifitseerimisega ettevalmistamisega. Peale selle tutvustatakse saastuse vältimise põhimõtet ja uusi keskkonnajuhtimissuundumusi, mida saab kasutada organisatsiooni keskkonnategevuse arendamiseks ja täiustamiseks.

Käsiraamat pakub vajalikku informatsiooni mitte ainult tootmisettevõtetele ja teistele organisatsioonidele, vaid ka keskkonnaametnikele, keskkonnanõuandjatele ja -konsultantidele ning üliõpilastele, aidates neil mõista keskkonnajuhtimissüsteemi olemust ja toimimist.

Käsiraamatu hind on EKJA liikmetele 100 krooni, teistele 250 krooni. Raamatut saab tellida SEI-Tallinnast. EKJA liikmed saavad käsiraamatu EKJA kaudu.

Samm-sammult EMAS-i registreerimiseni

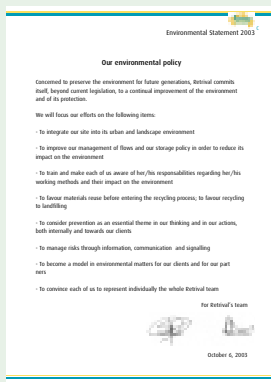
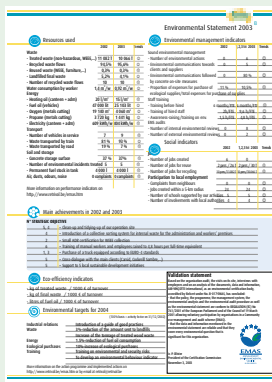
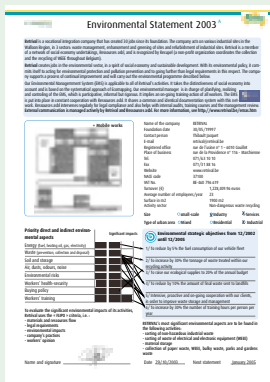

Väljaanne tutvustab lihtsalt ja arusaadavalt Euroopa Liidu keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi (EMAS) ja selle rakendamise etappe. Humoorikate karikatuuridega illustreeritud trükis sisaldab informatsiooni ISO

14001 ja EMAS-i kohase keskkonnajuhtimissüsteemi erinevustest, EMAS-i registreerimise eelistest ja EMAS-i rakendamise tugistruktuuridest Eestis.

Raamatut saab tasuta EKJA-st ja Säätstva Eesti Instituudist
seit@seit.ee
tel: 627 6100

Jäätmekäitlus- ja haljastusettevõtte Retrieval keskkonnanaruanne ja -poliitika

MIS TEHTUD? MIS TEOKSIL?

23. märtsil toimus Rahvusraamatukogus EKJA liikmete üldkoosolek. Anti ülevaade 2003. aasta tegevusest, kinnitati 2004. aasta teise poole tegevuskava ja eelarve. EKJA juhatuses muudatusi ei tehtud. EKJA tegevliikmed saavad üldkoosoleku protokolliga tutvuda kodulehe sisevõrgus.

23. märtsil toimunud keskkonnajuhtimisseminaril esinesid ettekannetega Heinz Werner Engel Rahvusvahelisest Keskkonnajuhtimise Organisatsioonist, Gergely Toth Ungari Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioonist, Raul Jürgenson BVQI-st jt. Ettekanded on osaliselt kättesaadavad EKJA kodulehel.

15. mail võttis EKJA ette metsaistutusaktsiooni Türi metskonnas (RMK toel). Vaatamata vihmasele ilmale oli osalejaid 15 ning avaldati soovi korraldada samasugune üritus ka järgmisel aastal.

26. mail toimus Keskkonnanfoorum 2004, mida aitas korraldada ka EKJA. Keskkonnanfoorumi teemad olid roheline maksureform, riigi ja ettevõtete vahelised suhted ning jäätmemajandus. Ettekanded on saadaval Eesti Avaliku Halduse Instituudi kodulehel: <http://www.eahi.ee/foorumid/foorum.php?fid=61>

16. juunil toimunud EKJA korralise seminari teema oli keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse eelnõu. Peale suure hulga EKJA liikmete, olid kohal ja vastasid küsimustele keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse ja -tehnoloogia osakonna esindajad. Uues seaduses on arvesse võetud mitut EKJA ettepanekut.

9. septembril korraldas Rootsi Eksportnõukogu Tallinnas Reval Hotel Olümpias seminari Rootsi jäätmekäitluse ning joogi- ja heitveetöötuse kogemustest. Ettekannetega esinesid Eesti keskkonnaministeeriumi esindajad ning mitmed Rootsi ettevõtted. Ettekanded on saadaval Rootsi Eksportnõukogu kodulehel: <http://www.swedentech.swedishtrade.se/?paheid=466>

8.–10. septembrini ja 4.–6. oktoobrini korraldab Balti Keskkonnanfoorum järjekordselt kaheosalise koolituse ettevõtte kemikaaliriski juhtimisest. Koolituse sihtrühma kuuluvad Eesti, Läti ja Leedu ettevõtted. Eesmärk on anda ülevaade integreeritud kemikaaliriski juhtimisest ning selle vahenditest. Lisateave: **Kitty Kislenko**
Balti Keskkonnanfoorum
kitty.kislenko@ekm.envir.ee
tel: 660 4643 või www.ekja.ee

29. septembrist 1. oktoobrini toimub Hamburgis Saksa Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni (B.A.U.M.; www.baumev.de) 20. tegevusaastale pühendatud konverents. B.A.U.M. on Rahvusvahelise Keskkonnajuhtimise Organisatsiooni (INEM) asutajaliige ning Euroopa vanimaid ja suurimaid organisatsioone, mis tegeleb ettevõtluse ja keskkonnaga seotud valdkonnaga.

2. oktoobril toimub Hamburgis Rahvusvahelise Keskkonnajuhtimise Organisatsiooni (INEM; www.inem.ee) liikmete üldkoosolek. EKJA-d, INEM-i tegevliiget, esindab juhatuse esimees Valdur Lahtvee.

7. oktoobril toimub Eesti Rahvusraamatukogus EKJA liikmetele ja laiemale üldsusele poolepäevane keskkonnajuhtimisalane seminar, mille viib läbi Euroopa üks tunnustatumaid keskkonnajuhtimiseksperthe Matthias Gelber. Seminari pealkiri on Keskkonnajuhtimissüsteemide edasiarendused: väärtus, visioon ja integreerimine. Käsitletakse järgmisi teemasid: majanduslik kasu ettevõtte keskkonnajuhtimisest, ISO 14001 viimased arengud, tarneahela juhtimine, säästva arengu tähendus ettevõtetele jne. EKJA liikmetele on seminar tasuta, teistele 500 krooni. Detailsem päevakava paikneb EKJA kodulehel. Registreerimistähtaeg on 1. oktoober. Lisateave ja registreerimine: ekja@ekja.ee
tel: 627 6116

14. oktoobril võõrustab EKJA Soome Keskkonnajuhtimise Organisatsiooni (YJY; www.yjy.fi). Külastuspäeva jooksul tutvuvad YJY liikmed EKJA tegevusega, kohtuvad EKJA liikmete ja keskkonnaministeeriumi esindajatega.

15. oktoobril toimub keskkonnajuhtimissüsteemi standardi ISO 14001 koolitussarja kolmas koolituspäev, mille korraldajad on Säästva Eesti Instituut ja EKJA. Koolitussari on mõeldud kõikidele tootmis- ja teenindusettevõtetele, kes oma teadmisi sel alal täiendada soovivad. Kahel esimesel koolituspäeval tutvustati, kuidas ISO 14001 standardi juurutamist organisatsioonist ette valmistada, kavandada ja ellu viia. Kolmas koolitus puudutab keskkonnajuhtimissüsteemi toimimist, kontrolli ja korrigeerivaid tegevusi ning juhtkonnapoolset ülevaataust (päevakava ja

osalemistingimused on kirjas EKJA kodulehel). Registreerimistähtaeg on 8. oktoober. Lisainformatsioon ja registreerimine: **Karin Räägel**
Säästva Eesti Instituut
karin.raagel@seit.ee
tel: 627 6105

20. oktoobril korraldab keskkonnaministeerium Euroopa Liidu ökomärgise (Euroopa Lilleke) kaapanianädala raames kõikidele huvilistele (tootjad, eksperdid, laborite esindajad jt) seminari, mis tutvustab Euroopa Liidu ökomärgise taotlemise võimalusi, märgistusprioriteete ja koostöövõimalusi. Lisateave: **Irma Pakkonen**
Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse ja -tehnoloogia osakond
Irma.Pakkonen@ekm.envir.ee
tel: 627 3055

21. oktoobril korraldab Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (KTK) ettevõtete sotsiaalse vastutuse alase (*Corporate Social Responsibility*) konverentsi. Konverentsi kava on täpsustamisel. Huvilistel tasub vaadata KTK kodulehte: www.koda.ee

26.–29. oktoobrini toimub Eesti Näituste messikeskuses VII rahvusvaheline keskkonnatehnika- ja -tehnoloogiameess "Keskkond 2004". Samal ajal toimub messikeskuses puhastus- ja korrahoiameess "Cleanest 2004", mis keskendub keskkonnasõbralikele ja -säästlikele puhastustehnoloogiatele. Lisateave Eesti Näituste kodulehel: www.fair.ee

4. ja 18. novembril toimub kaheosaline ökokardistamise koolitus, mille viib läbi Säästva Eesti Instituut. Esimeses osas tutvustatakse ökokardistamise meetodit ja ökokartide koostamist. Räägitakse ka keskkonnanalastest suhtlusest ja infovahetusest, lühikesest keskkonnanaruandest ning lahendatakse ülesandeid. Kodutööna koostavad osalejad ökokardi(d) oma ettevõtte kohta. Teisel koolituspäeval annavad osalejad ülevaate kodutöödest. Töid hinnatakse ning koolituse eduka läbimise puhul premeeritakse osalejad tunnistusega. Lisateave ja registreerimine: **Viire Viss**
Säästva Eesti Instituut
viire.viss@seit.ee
tel: 627 6116

11. novembril toimub ISO 14001 keskkonnajuhtimissüsteemi koolitussarja neljas, siseauditorite koolitus. Lisateave: **Karin Räägel**
Säästva Eesti Instituut
karin.raagel@seit.ee
tel: 627 6105

25. novembril toimub EKJA korraline seminar. Teema täpsustub.

NB! EKJA korralised seminarid toimuvad iga teise kuu viimasel neljapäeval.

LIIKMED

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni liikmeskond koosneb tegevliikmetest ja toetajaliikmetest. Tegevliige on ettevõtlusega tegelev juriidiline isik, riigiasutus või omavalitsus, kes tunnistab ja järgib assotsiatsiooni põhikirja ning maksab liikmemaksu. Tegevliikmel on üldkoosolekul hääleõigus.

Toetajaliige on juriidiline või füüsiline isik, kes on huvitatud assotsiatsioonis aktiivselt või passiivselt tegutsemisest ja osalemisest ühisüritustel. Toetajaliikmel ei ole üldkoosolekul hääleõigust, kuid ta maksab liikmemaksu. Liikmeks astumise infot leiab EKJA kodulehelt.

